

PANTERES

** Obra finalista del Premi Josep Ametller de teatre,
Premis Recvll de Blanes 2019*

Ferran Joanmiquel Pla

Aquesta obra està inspirada en la vida d'Elisabeth Wust i Felice Schragenheim, altrament conegudes com a Aimée i Jaguar. Aquestes dues dones, una ària i l'altra jueva, varen protagonitzar una història d'amor viscuda al límit al Berlín de la Segona Guerra Mundial.

Berlín 1943 – 1945

Poc a poc, el Tercer Reich es va enfonsant.

ANKE KELLER, 33 anys

CONSTANZE GOLDSTEIN, 25 anys

EDGAR KELLER, 13 anys, fill de l'Anke *

OFICIAL GESTAPO

** L'actor que interpreta l'Edgar Keller ha de ser un actor jove que, caracteritzat, pugui aparentar ser un noi d'entre 13 i 15 anys. Aquest mateix actor interpretarà, també, l'oficial de la Gestapo, de manera que el desdoblament afegeixi una nota pertorbadora a l'escena.*

L'autor proposa, també, una sèrie d'indicacions per realitzar les transicions entre diferents escenes. Aquestes, són unes transicions "líquides" que poden reforçar la sensació d'un món en descomposició. La música hi juga, també, un paper fonamental.

(Novembre de 1943. Habitació de l'ANKE i la CONSTANZE. Copes de xampany. Roba tirada a terra. L'ambient lleugerament decadent es conjuga amb una sensació de perillositat latent. L'ANKE va vestida amb un uniforme de la Wehrmacht. El seu aspecte és desmanegat: va descalça, porta un dels camals arromangat i la guerrera oberta, de manera que s'entreveuen els sostenidors. Mentre parla, branda una copa de xampany a la mà. La CONSTANZE porta un camisol llarg i contempla l'espectacle asseguda a terra.)

ANKE: Estimats compatriotes. El que no és ni calent ni fred ho vull escopir de la meua boca. Aquesta frase de la Bíblia conserva, encara avui, tot el seu sentit. El que vulgui perdre's pel camí del mig ha de saber que renunciarà, inevitablement, a la realització dels grans projectes. Aquells que ens faran grans a nosaltres i als nostres fills. Els termes mitjos, la desídia i la tebior han estat, durant massa temps, l'autèntica maledicció d'aquest país. Amb la indiferència no podrem salvar-nos del desastre. La tebior és la pitjor de les desgràcies. Perquè amb la tebior no és possible construir ni avançar. Hem d'evitar, sigui com sigui, que aquest mal impregni els nostres cors. Encara avui som el poble menys estimat de la terra. Per què? No ho sabem. És injust però és així. Un món hostil s'alça davant nostre. L'alemany ha de decidir si vol ser un soldat lliure o continuar sent un esclau. En un altre temps vam voler conquerir el món de manera pacífica, a través de la industrialització. Però era un miratge. Avui sabem que no pot existir cap política econòmica eficaç si al darrera no hi ha una espasa que la recolzi. L'alemany ha de ser, si vol ser respectat, i abans que res, un alemany. Així com l'anglès és, abans que res, un anglès. I avui, aquest respecte està malmès. Tot està impregnat de mediocritat i de tebior. Els llits, els boscos, fins i tot les teulades regalimen tebior. I la culpa la tenen els rapinyaires. Els adeptes del Talmud. Que conspiren contra nosaltres i la promesa de la glòria que tant ens mereixem. El mal té arrels profundes i cal arrencar-les. Per a l'alliberament es requereix alguna cosa més que política econòmica. Per a l'alliberament es necessita orgull, voluntat, obstinació i, sobretot, odi. Aquest és l'autèntic motor del món. Desenganyem-nos i deixem-nos d'il·lusions ingènues. L'odi ens dona impuls. Ens inflama el cor i fon el gel de la tebior.

Què se'n pot esperar d'un govern tebi? Els governs mediocres somien amb el miratge de la negociació. Són còmplices de la Internacional Usurera que ens ha portat fins aquí. Necessitem purificar Alemanya i netejar el món d'aquesta cort de porcs en que s'ha convertit la democràcia. Per tant, cremem el món i que el terra s'enfonsi sota els nostres peus! Que el riure dels covards quedi congelat en una ganyota esgarrifosa. Dones, envieu els vostres fills i els vostres marits al front! Que no us requi el sacrifici contra l'amenaça bolxevic! Sou vosaltres, dones, les autèntiques arquitectes de la història. Que amb la carn de la vostra carn proveïu el món de bestiar per a l'escorxador. Els vostres malucs són el camp de conreu del Reich. I què, si els vostres fills i els vostres marits no tornen mai? I què, si us planyeu i us colpegeu furiosament el pit per bandejar el dolor? El vostre sacrifici no serà en va. Perquè vosaltres sou les llevadores d'un futur lluminós. Deesses amples i fèrtils, pariu i multipliqueu la nostra raça! Planxeu i prepareu els vostres pits per alletar les bombes!

CONSTANZE (*aixecant la seva copa*): Prost!

(*L'ANKE s'hi acosta i brinden.*)

ANKE: I quan el món sigui només devastació, tu i jo, amor meu, la meva dolça lepra, tu i jo finalment podrem estar soles. No quedarà odi. S'haurà consumit del tot. I, aleshores, farem l'amor per celebrar que encara estem vives. Ens lleparem l'una a l'altra fins a fer-nos translúcides i confondre'ns amb l'aire. El teu cos serà un continent per descobrir i jo m'hi perdré. El teu coll serà una gorga fonda. El teu sexe una platja de sorra fina entre els meus llavis... Déu meu... Abans no sabia viure sola. Ara no sabia viure sense tu.

CONSTANZE: Bravo.

ANKE: No estic fent comèdia.

CONSTANZE: Ho sé. Només constato fins a quin punt has canviat. I ara encara m'agrades més.

ANKE: Si miro enrere no em reconec a mi mateixa. Qui carai era aquella dona de fa només uns mesos?

CONSTANZE: No m'atreveixo a dir que soc feliç. Si ho dic, tinc por que tot plegat es fongui com l'alè en un vidre.

ANKE: No ho diguis, doncs. No diguis res i així res no es podrà fondre.

(Pausa. Es fan un petó.)

CONSTANZE: Digues, com és fer-ho amb un home?

ANKE: A què et refereixes?

CONSTANZE: A fer sexe amb un home.

ANKE: Un moment, un moment... No has estat mai amb un home, tu?

CONSTANZE: Mai.

ANKE: Una bellesa com tu? Ho dius de debò?

CONSTANZE: Només he estat amb dones.

ANKE: No m'ho puc creure...

CONSTANZE: Alguna vegada he estat temptada de provar-ho. Només per veure com era. Però a l'hora de la veritat m'he fet enrere.

ANKE: Per què?

CONSTANZE: Perquè no sentia que fos la meva mà la que tocava.

ANKE: No t'has perdut gran cosa, creu-me.

CONSTANZE: Ara ja no ho sabré mai.

ANKE: Si ens referim a qüestions estrictament carnals, et diré que n'hi ha que són molt primaris. Per a ells no ets res més que un recipient. Descarreguen el seu ímpetu i se'n van. Altres, en canvi, poden ser molt tendres i delicats, si s'ho proposen. I aquests solen ser bons amants. Però jo no m'hi vaig acabar d'entregar mai del tot, la veritat. I llavors tenim la majoria, que són com nens petits que volen satisfacció immediata. La seva sempre l'obtenen. Però també exigeixen la teva. És una qüestió de narcisisme. Els fa sentir forts i poderosos. I en més d'una ocasió he hagut de fingir un orgasme. Déu

meu, si no he sabut realment què era fins que t'he conegut a tu! La primera vegada que vam fer l'amor tremolava tota jo com una fulla.

CONSTANZE: Amb quants homes has estat?

ANKE: No els he comptat. Amb molts.

CONSTANZE: Ets una autèntica meuca. Ho sabies?

ANKE: Sí. Però a partir d'ara només seré *la teva* meuca.

(Es fan un petó. Pausa.)

CONSTANZE: I per què ho feies?

ANKE: El què?

CONSTANZE: Fer l'amor amb tants homes. Per què ho feies, si no et satisfieien?

ANKE: Tothom necessita alguna cosa, suposo. I jo necessitava sentir-me desitjada.

CONSTANZE: I ara, mires altres dones pel carrer?

ANKE: No. Només a tu.

CONSTANZE: Mentidera. Et bull la sang. Segur que et mors de ganes d'estar amb altres dones. D'experimentar. I no t'ho retrec. Per a tu tot plegat és molt recent, encara.

ANKE: I tu?

CONSTANZE: Què?

ANKE: Sempre has estat... *així*?

CONSTANZE: Així, com?

ANKE: Diferent.

CONSTANZE: Des de que tinc ús de raó.

ANKE: Que precoç, doncs.

CONSTANZE: No, de debò. Ho vaig saber de ben joveneta. Sempre m'he mogut en ambients de noies diferents, com tu dius. Hi ha tot un món subterrani de noies diferents que tu desconeixes.

ANKE: Ah, sí?

CONSTANZE: Sí.

ANKE: Em moro de ganes de conèixer-lo, doncs, aquest món subterrani...

CONSTANZE: Tard o d'hora ho faràs, creu-me.

ANKE: I tu? També mires altres dones, tu?

CONSTANZE: Naturalment. Però, tranquil·la, si t'he triat a tu és perquè tinc bon criteri.

ANKE: La meva dolça lepra és encantadora...

CONSTANZE: Saps? Podria entendre perfectament que estiguessis amb altres dones. Però si mai tornes a estar amb un home, juro que t'escopiré a la cara. Aquesta seria la pitjor traïció. Hi ha camins que, un cop fets, ja no es poden desfer.

ANKE: No crec que això torni a passar mai més. Ara ja no. És estrany... Tot plegat em sembla un somni, ara...

CONSTANZE: Què és el que et sembla un somni?

ANKE: Abans. La meva vida d'abans. És com si se'm fongués a les mans. I, de cop, apareixes tu i tot guanya consistència.

CONSTANZE: Soc de carn i ossos. Absolutament tocable.

ANKE: Ets real, doncs.

CONSTANZE: Tant com aquestes copes de xampany.

ANKE: Però no és xampany el que estem bevent.

CONSTANZE: Si tanco els ulls gairebé puc sentir les seves bombolletes efervescents a la boca...

ANKE: Només és vi blanc barat de la Vall del Rin...

CONSTANZE: La intenció és el que compta, estimada.

ANKE: Estem vivint en una mentida, doncs?

CONSTANZE: I què, si ho fos? Tenim cap més remei? No sabem si demà encara estarem vives. Abracem-la, aquesta il·lusió. Que ens desbordi els sentits de plaer i de saliva.

ANKE: Déu meu... ara mateix, mataria per una bona copa de xampany...

(Sona l'alarma d'atac aeri.)

ANKE: Corre. Hem d'anar cap al refugi. Vaig a buscar les coses.

(L'ANKE surt corrent. La CONSTANZE s'aixeca, sense pressa, i camina cap al públic, com si mirés a través d'una finestra. So dels avions i de les bombes. Les detonacions són cada cop més properes. Flashos de llum. La CONSTANZE està impassible, com abduïda per l'espectacle. L'ANKE torna. Porta una motxilla. Mira a la CONSTANZE. No entén què li passa. S'hi acosta a poc a poc.)

ANKE: Constanze... Què fas, Constanze? Corre, anem...

(Cau una bomba molt a prop. L'ANKE, instintivament, es llença a terra. La CONSTANZE no es mou.)

ANKE: Déu meu, aquesta ha caigut molt a prop...

(Reflexos de flames.)

CONSTANZE: Mira les flames, Anke. Mira-les... Tot allò en el que creiem s'està consumint en aquest foc...

II

(Abril de 1943. L'ANKE i la CONSTANZE entren a la sala d'estar.)

ANKE: Vingui, li ensenyaré on és la cuina.

(L'ANKE veu que la CONSTANZE mira la foto del seu marit, vestit amb l'uniforme de la Luftwaffe.)

ANKE: És el meu marit. El van enviar al front rus.

CONSTANZE: Un oficial.

ANKE: Capità de la Luftwaffe. Però el seu avió va desaparèixer fa cinc mesos. Des d'aleshores no n'hem tingut cap més notícia. No sabem si està viu o mort.

CONSTANZE: Em sap greu. Deu ser dur viure amb la incertesa.

ANKE: És per això que vostè és aquí. Necessito ajuda amb l'Edgar, el meu fill. És tot un homenet, ja. Però jo sola no puc amb tot.

CONSTANZE: Me'n faig el càrrec.

ANKE: Vostè li farà el sopar i també s'ocuparà de les tasques de la casa. La meva feina no em permet ser aquí a les nits.

CONSTANZE: Ho sé.

ANKE: Ho sap?

CONSTANZE: L'he vist actuar. La felicito.

ANKE: Ah, sí? Quan?

CONSTANZE: En una funció d'*Un horitzó enlluernador*.

ANKE: Vaja... I què li va semblar l'obra?

CONSTANZE: Crec que vostè hi feia un treball excel·lent.

ANKE: M'afalaga. Però no m'ha contestat a la pregunta.

CONSTANZE: L'obra em va semblar... correcte.

ANKE: No la veig gaire convençuda, francament.

CONSTANZE: La veritat és que no sé si puc contestar-li amb sinceritat.

ANKE: Per què no?

CONSTANZE: Perquè tot just ens acabem de conèixer...

ANKE: Pot dir el que vulgui. No cal que tingui por.

(Pausa.)

CONSTANZE: D'acord, doncs... L'obra en sí és un pamflet. No té cap mena d'interès. L'autor ha volgut disfressar la seva incapacitat dramàtica amb un excés de lírica carregosa. Sobre el seu discurs no hi tinc res a dir. Però el que és innegable és la seva absoluta manca de talent. L'obra és pura propaganda.

(Pausa.)

ANKE: Vaja, estic impressionada...

CONSTANZE: Perdoni, però potser vostè no hi està d'acord.

ANKE: Al contrari. Hi estic completament d'acord, amb el que diu. L'obra és una autèntica merda, parlant clar.

CONSTANZE: Tanmateix, el públic es va posar dempeus, durant els aplaudiments.

ANKE: Naturalment. Què esperava que fessin? És en Kauffman. Un dels poetes més importants del Reich. Tant és el que ell faci. El públic es posarà dempeus de totes maneres.

CONSTANZE: En tot cas, només és la meva opinió.

ANKE: Doncs permeti'm que li aconselli que vagi en compte donant la seva opinió. Jo de vostè no l'esbombaria en públic.

CONSTANZE: Vostè m'ha demanat que li contestés amb sinceritat i jo ho he fet.

ANKE: La seva sinceritat podria ferir susceptibilitats segons en quins contextos...

CONSTANZE: Té raó. El meu comentari podria ser fàcilment mal interpretat.

ANKE: Podria ser.

CONSTANZE: Perdoni la meva indiscreció, però... si a vostè tampoc li agrada, per què hi participa, en aquesta mena d'obres?

ANKE: A què es refereix, exactament?

CONSTANZE: Una actriu com vostè... Trobo que es rebaixa.

ANKE: Que em rebaixo, diu?

CONSTANZE: Si haig de ser-li sincera, sí.

ANKE: Li han dit mai que és una insolent?

CONSTANZE: Em temo que no seria la primera vegada.

ANKE: És la meva feina, senyoreta. Que és tan digne com qualsevol altra.

CONSTANZE: Ho entenc.

ANKE: No em digui que ho entén. Es pensa que la necessito, jo, la seva aprovació?

CONSTANZE: No he volgut dir això.

ANKE: I què ha volgut dir, doncs?

CONSTANZE: Que vivim temps difícils. Que tothom fa el que pot. Em sap greu si li ha semblat que l'estava jutjant, Frau Keller. Però no ho faig. Cregui'm. No la jutjo.

(Pausa.)

ANKE: Sap? Estic encuriósida. A què es dedica, vostè, normalment? Suposo que no s'ha passat la vida fent de minyona, oi?

CONSTANZE: No, en absolut. Soc fotògrafa, en realitat.

ANKE: Fotògrafa...

CONSTANZE: No en visc, de la fotografia. Sempre he treballat fent altres coses. Però la fotografia és la meva passió. I crec que les persones ens hauríem de definir més per allò que estimem que per allò a què ens dediquem.

ANKE: Entenc el que diu. Tot i així, jo sento passió pel que faig. No sempre van separades les dues coses.

CONSTANZE: Vostè és una persona afortunada. L'envejo. I l'admiro, també.

ANKE: No cal que m'ensaboni.

CONSTANZE: No ho faig. L'hi dic de cor.

(Silenci.)

CONSTANZE: Em donarà la feina, Frau Keller? La necessito.

(Pausa.)

ANKE: Suposo que té els papers en regla, oi?

CONSTANZE: Naturalment. Li prometo que els papers no seran cap problema.

III

(Agost de 1943. Sala d'estar. A la ràdio sona música swing. L'ANKE s'està pintant les ungles dels peus. Mentrestant, fuma i segueix el ritme de la música. Entra l'Edgar. Contempla la seva mare durant uns instants. L'ANKE s'adona que hi és i li fa un senyal perquè s'hi acosti. Però l'EDGAR no es mou. L'ANKE s'aixeca, s'acosta a l'EDGAR i el fa ballar amb ella. L'EDGAR no vol, però l'ANKE l'hi obliga, pensant que és divertit. Fins que, finalment, l'EDGAR s'aparta de la seva mare de males maneres. Es miren. L'ANKE tanca la ràdio.)

ANKE: Què et passa?

EDGAR: Res.

ANKE: Què tens? Quin és el problema?

EDGAR: Que no tinc ganes de ballar.

ANKE: No vols ballar? Molt bé, doncs. No ballem. Però no cal que estiguis rígid com un pal, fill. *(Pausa.)* Per què em mires així? Et noto estrany.

EDGAR: T'he dit que no em passa res.

ANKE: M'evites, Edgar. Fa dies que m'evites. Et penses que no me n'he adonat?

EDGAR: Me'n vaig a la meva habitació.

ANKE: Un moment, noiet. Encara no hem acabat.

EDGAR: Tinc coses a fer.

ANKE: Coses? Quina mena de coses?

EDGAR: Coses meves. Tu no n'has de fotre res.

ANKE: Però tu qui t'has pensat que ets, noiet? Una mica de respecte, em sents? Soc ta mare.

(Pausa.)

ANKE: Per què no m'expliques què et passa? No ho entenc.

EDGAR: Què és el que vols que t'expliqui?

ANKE: Aquesta nit t'has tornat a pixar al llit, Edgar. Et pensaves que no me n'adonaria...? *(Silenci.)* Què et passa, fill? Puc entendre que estiguis avergonyit, però...

(L'ANKE s'hi acosta però l'EDGAR se n'aparta.)

EDGAR: No em toquis, bruixa. Em sents? No vull que em tornis a tocar mai més.

(L'EDGAR surt.)

IV

(Sentim un fragment de "Die Stille", un lied de Schumann que es va repetint en bucle, com si fos un disc ratllat. La CONSTANZE, vestida amb look garçon, i l'ANKE, vestida amb estètica cabaretera i molt maquillada, passegen agafades de bracets pels jardins del Tiegarten. Fan gestos ostentosos i salutacions impostades a càmera lenta cap a una sèrie de personatges imaginaris. Tot plegat conforma una mena de coreografia expressionista.)

CONSTANZE: Sí, Frau Becker, som amants i ens mengem el cony. Ho ha provat mai, vostè? Menjar-li el cony a una dona, vull dir. Perdoni la indiscreció, però... que ha tingut mai cap orgasme? El seu marit fa cara de ser un tita bullida, al llit.

ANKE: El meu marit? No, no en sabem res, encara. Probablement s'hagi casat amb una camperola russa, a hores d'ara. Deu estar bevent vodka i plantant patates. Coneixent en Helmut, segur que no ha perdut el temps.

CONSTANZE: Ja ho veu, Frau Schulz, m'he pintat un bigotet i porto pantalons. No li sembla que m'escau, aquest look garçon? Em fa sentir més masculina. Però no pateixi que no tinc penis. Me l'he deixat a casa.

ANKE: Un sol fill, sí, Frau Reichter. Té tota la raó. La meva aportació a la pàtria és millorable. Però, en canvi, li asseguro que per aquests malucs s'hi ha passejat la flor i nata dels nostres mascles berlinesos.

CONSTANZE: No, no es confongui, Herr Schmidt. Jo no soc un home ni ho vull ser. Però em diverteix vestir-me com a tal i jugar a ser el manso de la meva conilleta. Què vol que li digui? Em dona... com l'hi diria? La sensació que soc jo qui porta els pantalons. Però vostè ja sap a què em refereixo, oi? Vostè és tot un semental i els té ben posats.

(L'ANKE fa aparèixer una ampolla de schnapps amb dos gotets, que va omplint.)

ANKE: Fem un brindis, estimada?

CONSTANZE: A la salut de què?

ANKE: A la salut del Tercer Reich, naturalment.

CONSTANZE: Prost!

ANKE: I pel nostre Führer!

CONSTANZE: Prost!

ANKE: I per la sang dels nostres màrtirs!

CONSTANZE: Prost!

ANKE: I perquè rebentin els soviètics!

CONSTANZE: Prost!

ANKE: Llarga vida a les estrelles de Hollywood!

CONSTANZE/ANKE: Prost! Prost! Prost!

(El lied deixa de sonar. L'ANKE camina i està a punt de perdre l'equilibri.)

ANKE: Hi veig borrós...

CONSTANZE: No ets tu, estimada. És el món que està malalt.

ANKE: Tot tremola, el terra no té consistència...

CONSTANZE: És l'efecte de les bombes.

ANKE: No sé on agafar-me...

CONSTANZE: En temps de guerra un forat és trinxera.

ANKE: No sé què hi faig, aquí...

CONSTANZE: No ets l'única, estimada. Ningú ja no sap res del cert.

ANKE: Tinc por, Constanze. Abraça'm... Sis plau, Constanze, abraça'm...

(La CONSTANZE l'abraça i cantusseja una cançó en alemany. Ballen abraçades, lentament. Poc a poc van fent la transició cap a l'escena següent.)

V

(Abril de 1943. Sala d'estar. Mentre manipula la seva càmera, una Leica, la CONSTANZE continua cantussejant la mateixa cançó de l'escena anterior. Entra l'ANKE.)

ANKE: Estic a punt de marxar. Necessita alguna cosa?

CONSTANZE: No, gràcies. Crec que ja tinc tots els estris de la casa localitzats.

ANKE: Bé, doncs...

CONSTANZE: Li fa res que li faci una foto?

ANKE: Una foto...?

CONSTANZE: És que avui he portat la càmera i he pensat que potser li podria fer una foto. Si no li fa res, és clar.

ANKE: Em temo que no és el millor moment, ara...

CONSTANZE: Només serà un minut. L'hi prometo. El temps just per fer-li un parell de retrats. Sap? Adoro les estrelles de Hollywood. Les meves preferides són la Betty Davis i la Greta Garbo. No troba que són encantadores? Només les coneixem a través de les pel·lícules i de les fotografies, és clar. Però, si la fotografia és bona, és capaç de transmetre l'ànima d'una persona. I elles dues tenen retrats sensacionals. Gairebé es pot ensumar l'olor de la seva pell a través de l'objectiu. M'encantaria poder-les fotografiar, algun dia. Seria un somni fet realitat. Però, ara mateix, la diva que tinc més a prop és vostè. Em permet?

ANKE: Vaja, ja em sap greu que s'hagi de conformar amb mi.

CONSTANZE: No volia dir això. Vostè ja m'ha entès.

ANKE: Lamento contrariar-la, però jo no soc una diva. Només soc una simple actriu.

CONSTANZE: No sigui modesta. La gent l'adora, Frau Keller. I vostè ho sap.

ANKE: Et fa res que ens tractem de tu, Constanze...? Que em tractis de senyora em fa sentir encara més vella del que soc.

CONSTANZE: I tant que sí... Anke. Tens tota la raó. A vegades és carregosa tanta formalitat. I a més, tu i jo no ens portem tants anys, en realitat.

ANKE: Els suficients, em temo. Però tant és.

CONSTANZE: El vas tenir molt jove l'Edgar.

ANKE: Vist en perspectiva, massa jove. Hauria d'haver aguantat dos o tres anys més. Però què hi farem? Quan passa, passa.

CONSTANZE: No et moguis ara.

(La CONSTANZE fa la foto.)

ANKE: I tu? Tens fills?

CONSTANZE: No. I dubto que n'arribi a tenir mai.

ANKE: Per què no?

CONSTANZE: Bé, perquè... no entra dins dels meus plans.

ANKE: Tampoc entrava dins dels meus plans, aleshores, t'ho asseguro.

CONSTANZE: Jo crec que hi ha maneres molt diferents de viure. No haig de respondre necessàriament a allò que s'espera de mi.

ANKE: Què vols dir?

CONSTANZE: Com a dona.

ANKE: Com a dona?

CONSTANZE: No haig de respondre necessàriament a allò que s'espera de mi com a dona.

ANKE: Una actitud molt valenta. M'imagino que tampoc deus estar casada.

CONSTANZE: Ni tan sols tinc parella, ara com ara. Te'n faig una altra i ja haurem acabat.

(La CONSTANZE fa una altra foto.)

ANKE: Molt bé, doncs... Me'n vaig...

CONSTANZE: Un moment, Anke, sis plau. És que em sembla que la llum no era massa bona. Et fa res posar-te davant de la finestra?

ANKE: Escolta, Constanze... per a què les vols, aquestes fotos? Suposo que no les publicaràs enlloc, oi?

CONSTANZE: No, i ara. Només són per mi. Així practico una mica.

(L'ANKE es col·loca davant de la finestra.)

ANKE: Afanya't, si us plau. Tinc pressa.

CONSTANZE: Un moment, només...

(La CONSTANZE s'acosta a l'ANKE i li posa un floc de cabells davant la cara, suaument, tendrament. Hi ha una tensió evident entre les dues. La CONSTANZE li vol fer un petó als llavis però l'ANKE se n'aparta. La CONSTANZE s'enretira i li fa la foto.)

CONSTANZE: Ara, sí. Has quedat preciosa, Anke. Una autèntica diva de Hollywood.

(Transició cap a l'escena següent.)

VI

(Agost de 1943. Sala d'estar. L'EDGAR sopa. La CONSTANZE fuma.)

CONSTANZE: T'agrada? No soc gaire bona cuinera, ho sé, però... es pot menjar, oi?

(Silenci.)

CONSTANZE: No ets gaire xerraire que diguem, eh? Però no hi fa res. M'agrada la gent reservada. El silenci us fa encara més interessants i misteriosos. *(Pausa.)* Saps què? Tinc una sorpresa per a tu. Vols saber què és?

EDGAR: No.

CONSTANZE: Tant és. Només era una pregunta retòrica. T'ho ensenyaré igualment.

(La CONSTANZE obre un calaix i en treu una fotografia que deixa damunt la taula, prop de l'EDGAR. Silenci.)

CONSTANZE: No n'has de dir res?

EDGAR: Quan l'has feta, aquesta foto?

CONSTANZE: Ahir. Mentre dormies.

EDGAR: I vas entrar a la meva habitació?!

CONSTANZE: I com volies que la fes, sinó?

EDGAR: I qui te n'ha donat el permís, si es pot saber?

CONSTANZE: Doncs jo crec que has quedat molt mono.

EDGAR : M'espies?

CONSTANZE: Constantment. La pròxima te la faré quan estiguis al lavabo. Fent les teves necessitats.

EDGAR: A mi no em fa cap gràcia.

CONSTANZE: Doncs seria força divertit...

EDGAR: No vull que me'n facis més, de fotos. Em sents?

CONSTANZE: D'acord. No te'n faré més. Però que consti que en aquesta has quedat molt mono.

EDGAR: No m'agraden les fotos.

CONSTANZE: Això és impossible. A tothom li agraden les fotos.

EDGAR: No m'agrada sortir a les fotos.

CONSTANZE: Això és que no t'agrades tu, doncs.

EDGAR: Et penses que ets molt llesta, oi?

CONSTANZE: Tens novia?

EDGAR: Tu no n'has de fotre res.

CONSTANZE: Ets un noi molt guapo. No m'estranyaria que ja en tinguessis una, de novia.

EDGAR: Jo no en vull tenir, de novia. No en tindré mai.

CONSTANZE: Això ho dius ara.

EDGAR: No en vull tenir i prou.

CONSTANZE: Per què no? Potser és que no t'agraden prou les noies...

EDGAR: Què...?

CONSTANZE: Ja t'arribarà. Ets molt jove, encara. Arribarà el dia que no podràs dormir a les nits perquè sospiraràs per una noia.

EDGAR: Deixa'm en pau d'una vegada.

CONSTANZE: Ei, va, no t'enfadis... Només tinc ganes que xerrem una estona, home. No m'estic rient de tu.

EDGAR: Tu has vingut a fer la teva feina, no? Doncs fes-la i calla. Ma mare no et paga perquè parlis amb mi.

CONSTANZE: Eh, no cal que siguis tan desagradable amb mi, noiet...

EDGAR: Tanca la puta boca...

CONSTANZE: Què has dit...?

EDGAR: Que tanquis la puta boca.

CONSTANZE: Quin vocabulari, noi. Estic segura que no ho has après a l'escola, això. *(Pausa.)* Mira, saps què farem? Un repte. Qui aguanti més estona la mirada de l'altre, guanya. I qui l'aparti primer, perd. Què me'n dius?

(Silenci. L'EDGAR no reacciona.)

CONSTANZE: Què passa? No t'hi atreveixes?

(L'EDGAR assenteix. La CONSTANZE seu davant seu i es miren un a l'altre durant una estona, en silenci.)

CONSTANZE: Estàs a punt que se t'escapi el riure...

EDGAR: Ni ho somiïs...

CONSTANZE: T'ho veig, que estàs a punt...

EDGAR: No em guanyaràs mai de la vida. Em sents?

CONSTANZE: Se t'escaparà...

EDGAR: Calla, bruixa...

CONSTANZE: T'agradaria pegar-me, oi, Edgar...? T'ho veig, que t'agradaria...

EDGAR: Sí.

CONSTANZE: Com de fort?

EDGAR: Fort. Molt fort.

CONSTANZE: Per què? Què t'he fet, jo, si es pot saber?

EDGAR: Aquest no és el teu lloc, Constanze. Encara que et passis la vida fent-me el sopar i fent-te la simpàtica amb les teves graciets de merda... aquest no serà mai el teu lloc.

(L'EDGAR s'aixeca i surt.)

VII

(Agost de 1943. Habitació de l'ANKE i la CONSTANZE. Els llençols del llit estan desfets. Estan assegudes a terra, recolzades al llit. La CONSTANZE abraça a l'ANKE per l'esquena.)

ANKE: Tenia tretze anys. Si fa no fa l'edat que té l'Edgar ara. Els pares havien convidat a uns amics de la família a sopar a casa nostra. Bevien i cantaven al voltant del vell piano de paret del menjador. La mare el tocava força bé, el piano. Sempre estava disposada a cantar i passar-s'ho bé amb els amics. L'Erika i jo havíem pujat a les golfes. Era la filla dels Holmberg, uns vells amics dels meus pares. Recordo que l'Erika tenia la cara plena de pigues. Els seus cabells eren d'un color rogenc intens. Era un any més gran que jo. Era divertit estar a les golfes amb ella. De nit i soles, mentre els pares eren a baix, bevent i cantant. Completament despreocupats de nosaltres. Sentíem que estàvem vivint una mena d'aventura. Obríem les caixes i en buidàvem el contingut. Vam trobar tot d'andròmines velles i gastades. Era excitant. Aleshores, enmig d'una pila de diaris velles, vam trobar la fotografia d'una dona despullada. Se li veien els pits i els malucs arrodonits. Era una d'aquelles fotografies de dones rotundes dels anys vint. La dona mirava cap a la càmera amb picardia. L'Erika i jo ens vam posar a riure. Fingíem estar escandalitzades. Però en realitat ens fascinava, allò. Sabíem que no podíem estar mirant aquella fotografia, per molt que els nostres pares fossin força liberals. Allò era un límit i érem conscients que l'estàvem traspassant. Aleshores, vaig sentir que l'Erika m'acariciava el braç, suaument. Podia notar el tacte dels seus rinxols de foc a la meva galta. Em vaig sentir com electrificada. El cor em batejava molt de pressa. T'agrada? Em va dir a cau d'orella. Però jo vaig tancar els ulls. Vaig ser incapaç de contestar-li. La veritat era que sí que m'agradava, allò. Però era massa per a mi. No estava preparada. Em vaig aixecar d'una revolada i me'n vaig anar corrent cap a la meva habitació. Estava molt alterada. A partir d'aquell moment, vaig mirar d'evitar l'Erika fos com fos. Em sentia bruta i vulnerable. D'alguna manera, sabia que una part molt íntima de mi havia quedat al descobert. I allò em terroritzava. Perquè pensava que no estava bé, que allò no podia ser natural de cap manera. I ho vaig enterrar, saps? Ho vaig enterrar al pou del meu inconscient. No m'hi volia tornar a emmirallar,

en aquell record. Simplement vaig fer com si no existís. Amb el temps, vaig adonar-me que atreïa els homes. Seduir-los es va convertir gairebé en un esport, per a mi. Era conscient que exercia cert poder sobre ells. Però era simplement la conquesta per la conquesta el que realment m'estimulava. No hi havia res més. Un cop consumat el coit, sempre em sentia freda i distant. Pensava que el sexe era allò: un home empenyent-me amb el seu fal·lus i jo a sota, esperant el moment del seu orgasme. Un acte més o menys mecànic que se suposava que havia de ser plaent. I no només per a l'home, és clar. Però quants més homes seduïa, menys satisfacció hi trobava. Fins que t'he conegut a tu. I, aleshores, el cel s'ha il·luminat amb uns colors que desconeixia, Constanze. He après a entregar-me, a gemegar de plaer i recórrer cada centímetre del teu cos amb els meus llavis perquè no en tinc mai prou de tu i en vull més i més. Jo, l'actriu. Jo, la dona que se suposava alliberada. Després de mitja vida, finalment, no he pogut evitar descobrir qui soc en realitat.

(Es fan un petó llarg.)

CONSTANZE: I en Helmut?

ANKE: En Helmut era... Déu meu, no puc evitar de referir-m'hi en passat... Era... un pas més en aquella cadena de passos que se suposava que havia de fer per continuar tenint una vida normal. No puc dir que l'estimés, però li tenia afecte. Era un bon home. Podia ser tendre, a vegades. Tot i que feia molt temps que havíem deixat de fer l'amor. Com a mínim no em feia la vida impossible i em deixava fer la meva. Ell també devia tenir les seves aventures, m'imagino. Vam establir un pacte tàcit de consentiment, entre nosaltres. Simplement no parlàvem de res que fos massa sensible i miràvem de conviure en pau. De mi suposo que en va estar enamorat, al principi. Però la fredor dels anys ho desgasta tot. Simplement anàvem fent. A cap dels dos se'ns va passar mai pel cap la possibilitat de separar-nos. La nostra situació ja era prou còmoda d'aquella manera. De cares enfora complíem amb els requisits de la convenció social i, al mateix temps, cadascú mantenia la seva parcel·la de llibertat intacte. M'imagino la cara que faria si ara entrés per aquesta porta i em trobés amb una dona. Si fos un home tampoc se n'alegraria, per descomptat, però... seria un home, al capdavant. Però una dona... seria la humiliació del guerrer. Crec que no ho suportaria.

CONSTANZE: Estava afiliat al partit, ell?

ANKE: No. Era oficial de la Luftwaffe i amb això n'hi havia prou, suposo. Crec que alguna vegada el van pressionar perquè s'hi afiliés. Però ell no hi va accedir. En Helmut era més patriota que nazi. I una mica antisemita, també, és clar. Però sense excessos. Com la majoria de la gent, suposo.

CONSTANZE: Els jueus han fet molt de mal a aquest país.

ANKE: Potser sí, no ho sé. En tot cas, a mi no m'han fet mai res.

CONSTANZE: Què diries si jo ho fos?

ANKE: Si tu fossis què?

CONSTANZE: Jueva.

ANKE: Tu, jueva? No en fas cara.

CONSTANZE: I quina cara se suposa que fan els jueus?

ANKE: Doncs... cara de jueus. Es veuen venir de lluny.

CONSTANZE: Ja veig que n'ets tota una especialista.

ANKE: Naturalment, estimada. *(Es fan un petó.)* I l'Edgar?

CONSTANZE: Què?

ANKE: Va millorant la cosa?

CONSTANZE: Continua ignorant-me, bàsicament. És a dir, no és que no em faci cas. És molt obedient. Quan li dic que el sopar és a taula, ell ve, seu, menja, s'aixeca i se'n va a la seva habitació. Però no obre mai la boca. Simplement m'ignora.

ANKE: Creus que...?

CONSTANZE: Que sospita alguna cosa?

ANKE: Sí.

CONSTANZE: No ho sé. No penso preguntar-l'hi, això. En tot cas, diria que no em suporta. Això segur. I mira que he desplegat totes les meves arts de seducció, però... ni així.

ANKE: És un noi molt sensible, l'Edgar. Em preocupa. La guerra l'està afectant molt.

CONSTANZE: I a qui no l'està afectant, aquest cony de guerra...

(Pausa.)

ANKE: M'ho diries, oi?

CONSTANZE: El què?

ANKE: Si fossis jueva. M'ho diries.

CONSTANZE: I què canviaria si ho fos?

ANKE: Primer de tot, que estaries posant-nos en perill al meu fill i a mi.

CONSTANZE: Però tu m'estimaries igualment, oi que sí?

ANKE: Suposo que sí. Però, de totes maneres, et voldria ben lluny d'aquesta casa.

CONSTANZE: No cal que pateixis, doncs.

ANKE: No ho faig. Al contrari, et vull ben a prop. A dins meu, si pogués ser.

CONSTANZE: Si pogués, hi entraria tota jo, dins teu. I em quedaria adormida dins del teu ventre com una criatura.

ANKE: No ha estat una casualitat, oi, que ens hàgim conegut?

CONSTANZE: Què vols dir?

ANKE: Tinc la sensació com si hagués estat premeditat...

CONSTANZE: Premeditat per part de qui?

ANKE: Premeditat per part teva, evidentment.

CONSTANZE: Admeto que em vaig sentir completament enlluernada quan et vaig veure actuar.

ANKE: Sabies que era jo quan vas venir a fer l'entrevista?

CONSTANZE: És clar que ho sabia. M'havien dit que eres l'Anke Keller, l'actriu. Et penses que t'he perseguit?

ANKE: No ho sé. Dignes-m'ho tu.

CONSTANZE: Sabia que eres tu. Sabia que buscaves algú i sabia que jo necessitava una feina. No em calia saber res més. Em fas massa perversa, estimada.

ANKE: Llàstima... hagués estat romàntic.

CONSTANZE: Hagués estat romàntic que t'hagués perseguit?

ANKE: Obsessivament.

CONSTANZE: Però si el que vols saber és si jo ja et desitjava, aleshores, la resposta és sí. T'he desitjat des del primer moment que et vaig veure.

ANKE: No em miris així, Constanze. Em fas por quan em mires així...

CONSTANZE: Què és el que et fa por?

ANKE: Em fa por ofegar-me en l'oceà dels teus ulls...

CONSTANZE: No me les pots dir, aquestes coses, Anke. M'entren ganes de cridar...

ANKE: Doncs fes-ho, va. Crida.

(La CONSTANZE crida.)

ANKE: Estàs boja, Constanze. Estàs completament boja...

CONSTANZE: Com podia tenir la mesura de les coses, si abans no et coneixia? Com podia gaudir de l'escalfor del sol si tu encara no m'havies enlluernat? Anke, Anke... Vull beure't com si fossis l'últim glop d'un licor amarg, ho entens? Assaborir-te. Et tindria sempre arrapada a mi. Però em continuaries semblant distant i inaccessible. Com una pantera. Negre i exultant. I això, amor meu, fa que siguis encara més desitjable. No tenir-ne mai prou, de tu, et fa infinita. Tenir-te i de seguida tornar-te a desitjar. Un cop i un altre. Vull que ho sàpigues, que sàpigues que tu ets la meva set i la meva aigua. I que jo t'admiraré sempre, amor meu. Passi el que passi. T'admiraré sempre.

(Pausa. La CONSTANZE s'aixeca i va a agafar la seva bossa. L'obre i en treu una llibreta.)

ANKE: Què fas? Que t'apuntes les hores extremes, potser?

(La CONSTANZE treu una estrella groga de David amb la paraula "Jude" de la llibreta.)

ANKE: Déu meu...

(La CONSTANZE s'acosta a l'ANKE i li allarga l'estrella de David.)

CONSTANZE: Això soc jo, Anke. Pren-me o digues-me que me'n vagi.

ANKE: Déu meu, Constanze, m'has mentit...

CONSTANZE: No t'he mentit, Anke. Simplement, fa un moment, no t'he dit la veritat. I te la dic ara.

ANKE: I per què no m'ho has dit fins ara?

CONSTANZE : Perquè tenia por que em rebutgessis.

ANKE: I és clar que t'hagués rebutjat! Déu meu... Però com has pogut...? Tu saps què significa, això?

CONSTANZE: Ho sé molt millor que tu, creu-me.

ANKE: I de totes maneres vens aquí, a casa meva, i decideixes el meu destí i el del meu fill per mi? Amb quin dret ho fas, això?

CONSTANZE: Ara tens la decisió a les teves mans.

ANKE: Déu meu... Després de... després de tot el que hem viscut. Després del que acabem de viure en aquest lloc fa tot just un moment... M'has utilitzat, Constanze! Ara soc la teva còmplice, no te n'adones?

CONSTANZE: Tens raó, amor...

ANKE: No em diguis amor.

CONSTANZE: T'he utilitzat, sí, és cert. Però pots entendre que necessitava un lloc on refugiar-me? Pots entendre que m'hi va la vida? Pots entendre que t'estimo de debò i que t'estimaré igualment encara que em facis fora? T'estimo. I això és real. Tan real

com el perill que corro cada vegada que surto al carrer. No tinc enlloc on anar, Anke. Ens estan caçant com si fóssim rates. Els meus amics corren perill. Ja no hi estic segura, amb ells.

ANKE: Jo també corro perill, ara.

CONSTANZE: Però tu ets l'Anke Keller, la diva del teatre berlinès. Actues en les maleïdes obres d'en Kauffman, un dels poetes del Reich. Ningú no sospitarà mai de tu.

ANKE: Tots som sospitosos, Constanze. I tu ets una clandestina que s'amaga a casa meva.

CONSTANZE: Els meus papers són falsos, sí, però això només ho sabrem tu i jo.

(Silenci. L'ANKE està abatuda.)

ANKE: Com vols que... Déu meu, com vols que et faci fora? M'odiaria a mi mateixa si ho fes. No m'ho perdonaria mai. Això és de bojos...

(Pausa.)

ANKE: Anirem amb compte. Promet-me que anirem amb compte.

CONSTANZE: En el pitjor dels casos, Anke, testificaríem que tu no en sabies res, que jo només era la teva minyona. No desconfiaran de tu. I d'això nostre no en sabran mai res.

(Pausa.)

ANKE: D'acord. Queda't. Ara ja hem arribat massa lluny i no hi ha marxa enrere, oi?

CONSTANZE: Perdona'm si t'has sentit enganyada. De debò que no era la meva intenció. Però és que ja no sabia què fer. Estava desesperada. I aleshores... aleshores vas aparèixer tu i la feina i ho vaig veure molt clar. Sona estúpid, ho sé, però... de cop tot encaixava.

ANKE: M'he convertit en la teva millor coartada, oi? En el teu salconduit.

CONSTANZE: Sí.

(S'abracen.)

VIII

(Setembre de 1943. L'ANKE i l'EDGAR a la sala d'estar, asseguts a taula. L'EDGAR esmorza. L'ANKE fuma. Silenci.)

ANKE: Les coses s'estan posant massa perilloses, a Berlín. He pensat que serà millor que te'n vagis a casa els avis, a Erfurt. Ahir vaig parlar amb ells. Ja està tot arreglat i demà al matí agafaràs un tren.

EDGAR: Em fas fora?

ANKE: Edgar, és clar que no et faig fora, fill. Però és que em preocupa el que et pugui passar. Els bombardejos són cada vegada més intensos. Molta gent està marxant de la ciutat.

EDGAR: Sí, dones, nens i vells.

ANKE: Tu ets un nen, encara.

EDGAR: No, jo ja no soc cap nen.

ANKE: Sí que ho ets. Encara ets molt jove.

EDGAR: Així és com tu em vols veure. T'agradaria que encara estigués arrapat a la teva faldilla. Però resulta que ja soc prou gran com per veure cadàvers al carrer.

ANKE: Per això mateix vull que te'n vagis, Edgar. Tot això t'està afectant massa. I veig que estàs nerviós i...

EDGAR: I que em pixo al llit.

ANKE: Només et vull protegir, fill.

EDGAR: Doncs no la necessito, jo, la teva protecció, mare.

ANKE: Per què estàs tan enfadat amb mi? No ho entenc. Què t'he fet, jo?

EDGAR: Vine amb mi, doncs. Anem-hi junts, a casa els avis, si tant et preocupa.

ANKE: No puc, Edgar. M'haig de quedar aquí.

EDGAR: Per què?

ANKE: Perquè tinc feina. Encara tenim funcions.

EDGAR: Molts teatres han tancat.

ANKE: Sí, però no pas el meu.

EDGAR: Excuses. El que passa és que no vols venir amb mi.

ANKE: Sí que ho vull, Edgar. Però m'haig de quedar a Berlín. I amb tu aquí no estic tranquil·la. Em fa por que et passi alguna cosa.

EDGAR: Tant és, mare. De totes maneres, no puc marxar.

ANKE: Per què no?

EDGAR: Perquè jo també tinc una feina, ara.

ANKE: Una feina? Quina mena de feina?

EDGAR : Donaré servei com a auxiliar a les bateries antiaèries del Tiegarten.

ANKE: Què? I qui te n'ha donat el permís, si es pot saber?

EDGAR: A les Joventuts no el necessiten el teu permís, mare. El que necessiten són soldats.

ANKE: Vols jugar a fer-te l'home, tu? Ets un inconscient!

EDGAR: En quin món vius, mare? El Reich ens necessita!

ANKE: Déu meu, t'han rentat el cervell...

EDGAR: El Führer és el nostre pare! Ell ens cuida i ens protegeix! No li podem fallar, ara!

ANKE: Prou. Fes el favor de no cridar.

(Pausa.)

EDGAR: Mare... Hauries d'haver vist els ulls d'aquella dona, ahir. Eren els ulls d'una boja. Netejava el vidre de la finestra de la única paret que quedava dreta de casa seva. Una bomba havia ensorrat pràcticament tot l'edifici. I ella netejava aquell vidre com si

li anés la vida. Frau, Frau, deixi-ho estar, si us plau, li deia jo. Però ella no parava. No podia suportar veure-la fent allò. Cada cop netejava més frenèticament i a mi allò m'angoixava. Els meus amics se'n fotien, de mi. Ajuda-la a escombrar la runa, Edgar! És una porca! Si l'ajudes potser t'ensenyarà la xona! I jo, deixi-ho estar, senyora, deixi-ho estar, si us plau. No veu que no té sentit? I, aleshores, la dona es va girar cap a mi i em va mirar amb uns ulls que no oblidaré mai. Eren els ulls d'algú que ja no hi era. Han matat el meu petit, em va dir... Ja no hi ha res que tingui sentit...

(Pausa. L'ANKE s'acosta a l'EDGAR.)

ANKE: És terrible el que està passant, Edgar.

EDGAR: Enyoro el pare.

ANKE: És clar que l'enyores. És normal.

EDGAR: Vull que torni.

ANKE: Tan de bo tornés.

EDGAR: No. Tu no ho vols. Tu no ho vols, que torni.

ANKE: És clar que ho vull, Edgar. Per què ho dius, això?

EDGAR: Perquè a tu no t'importa gens el que li hagi pogut passar.

ANKE: No és veritat. És clar que m'importa. Només és que... val més que no ens fem massa il·lusions, Edgar. Sé que és molt dur no saber-ne res. Però és millor que acceptem que potser no tornarà mai més.

EDGAR: Espero que estigui mort.

ANKE: No ho diguis, això. Per què ho dius?

EDGAR: Perquè és millor que estigui mort que no que hagi caigut en mans d'aquells porcs russos. Són tots uns fills de puta. Els odio.

ANKE: Vine aquí... El meu petit... El meu petit Edgar...

(L'ANKE l'abraça i li fa petons al cap, tot i que l'EDGAR no es mou. L'ANKE comença a cantussejar una cançó de bressol alemanya. Però al cap d'una estona, l'EDGAR li

respon cantant una cançó de les Joventuts Hitlerianes. Cada cop la canta amb més ímpetu, sobreposant-se a la cançó de bressol de la seva mare. L'ANKE se n'aparta i el mira. L'EDGAR continua cantant mentre la mira, desafiant.)

IX

(Juliol de 1944. Habitació de l'ANKE i la CONSTANZE.)

ANKE: Podies haver marxat. No suporto pensar que t'has quedat per mi. Em fa sentir culpable.

CONSTANZE: No m'he quedat només per tu. I, a més, en el moment que hagués volgut marxar, ja era massa tard.

ANKE: Ho hauries d'haver intentat, de totes maneres. Ni que fos fugint a través dels boscos, cap a Suïssa.

CONSTANZE: I què faria, jo, ara, sola, enmig del no-res?

ANKE: Mirar de salvar-te.

CONSTANZE: Sense nord. Sense tu.

ANKE: Però amb l'esperança de poder escapar d'aquest forat.

CONSTANZE: Jo pertanyo a aquesta ciutat, Anke. Igual que tu.

ANKE: Però aquest país t'odia.

CONSTANZE: Tu no. I amb això en tinc prou.

ANKE: T'acabaran matant. I jo em sentiré culpable la resta de la meva vida.

CONSTANZE: Tu m'estimes.

ANKE: Més del que m'hauria imaginat mai estimar a ningú. Tu ets la meva dolça lepra.

CONSTANZE: L'amor fa mal.

ANKE: El nostre, sí.

CONSTANZE: Mata'm tu, doncs. Fes-ho tu abans que ho facin ells.

ANKE: Ets boja.

CONSTANZE: Imagina't traient-me la vida, tendrament. Les teves mans al voltant del meu coll, fermes i decidides. I, mentrestant, dient-me a cau d'orella que aquesta és la prova d'amor més irrefutable. L'èxtasi.

ANKE: I la culpa, què, ximpleta? Tu te n'aniries i a mi em quedaria la buidor d'uns dies sense vida.

CONSTANZE: Ho podries acabar quan tu volguessis.

ANKE: Acabar?

CONSTANZE: Treure't la vida.

ANKE: No tindria esma.

CONSTANZE: Tot s'està ensorrant, de totes formes.

ANKE: Suïcidat-se sempre m'ha semblat anar contra natura.

CONSTANZE: Jo ho he pensat moltes vegades, durant aquests anys.

ANKE: Ho dius de debò?

CONSTANZE: És clar que sí. És dolorós veure com poc a poc et van ofegant a tu i als teus.

ANKE: Déu meu, jo no en seria capaç.

CONSTANZE: No és per por que no ho he fet.

ANKE: I per què, doncs?

CONSTANZE: Per resistència. Mantenir-me viva és la millor manera de fotre a aquests cabrons. Però això va ser abans de conèixer-te. Tu fas que encara m'arrapi més a la vida.

ANKE: I tanmateix, em demanes que faci el que tu no has estat disposada a fer per a tu mateixa.

CONSTANZE: Seria una solució d'urgència.

ANKE: Déu meu, dit així, sona espantós...

CONSTANZE: Seria un gest preciós. Tu, que em dones vida i m'alimentes, tu, em prendries la vida perquè jo t'ho he demanat. Pensa-ho. No seria preciós? Els guerrers japonesos també ho fan. Quan creuen que la seva vida ja no és prou digne com per ser viscuda, es fan el harakiri. Una mena de suïcidi ritual. S'obren el ventre amb una daga i conviden a algú de la seva confiança perquè els talli el cap amb un cop net de sabre. Aleshores, el dolor s'atura. Per a ells és una mort molt digne. I un honor per als qui els rematen. Jo ho veig com una autèntica prova d'amor.

ANKE: Ho faries, si jo t'ho demanés? Em mataries, a mi?

CONSTANZE: Sí.

ANKE: De debò?

CONSTANZE: Si calgués, sí. Hi ha vides que no valen la pena ser viscudes. Són no vides.

ANKE: Tu ets més valenta que jo.

CONSTANZE: Potser sí. O potser és que jo, en el fons, soc una egoista.

ANKE: D'això en pots estar ben segura...

CONSTANZE: Però ho faries, si jo t'ho demanés?

ANKE: I per què dimonis ho hauria de fer?

CONSTANZE: Per no dona'ls-hi el gust que ho facin ells.

ANKE: No podria. No podria fer-ho.

CONSTANZE: T'ho suplicaria un i mil cops. Fins que cedissis.

ANKE: I si finalment ho fes, aleshores, què em diferenciaria d'ells?

CONSTANZE: El motiu.

ANKE: El motiu? Matar és matar. El motiu no importa.

CONSTANZE: Com que no? El motiu ho és tot, Anke!

ANKE: Que tu siguis aquí, ho és tot.

CONSTANZE: Saps? Sovint em pregunto per què no ens hem rebel·lat. Ens hem deixat portar cap a l'escorxador com un ramat de xais. Ens han anat amargant la vida mica en mica. Fins que ens hem trobat, de cop, carregats en un vagó de bestiar. Cada cop que ens imposaven una nova restricció, vam pensar que no serien capaços d'anar més enllà. Però ens vam equivocar. Ara sabem que l'odi no té límits.

ANKE: Cap a on deuen anar, aquests trens?

CONSTANZE: Cap a l'est. És tot el que sabem.

ANKE: En deveu quedar ben pocs, ja.

CONSTANZE: Potser sigui l'última jueva de Berlin.

ANKE: Va, no et posis tràgica, Constanze...

CONSTANZE: No et sembla prou tràgica, a tu, la situació?

ANKE: Saps perfectament què he volgut dir.

CONSTANZE: Creus que hi ha un més enllà, Anke?

ANKE: Un més enllà?

CONSTANZE: Una vida després de la mort.

ANKE: Crec en el que som ara.

CONSTANZE: Ja m'ho imaginava, que eres una diva descreguda.

ANKE: I tu una jueva ignorant i supersticiosa.

CONSTANZE: Escolta, si jo em morís i tu hi creguessis, en aquest més enllà, aleshores viuries amb l'esperança del retrobament.

ANKE: Retrobament? De quina mena de retrobament m'estàs parlant?

CONSTANZE: Del paradís.

ANKE: El paradís...

CONSTANZE: Bé hi ha d'haver un paradís, oi, si ara estem vivint en un infern?

ANKE: A vegades em desconcertes. Se't veu tan segura de tu mateixa, tan resolta. I, de cop, en el moment menys esperat, et mostres ingènua com una nena petita.

CONSTANZE: Les persones som criatures incomprensibles.

ANKE: No ho sabia, que fossis tan creient.

CONSTANZE: No ho soc.

ANKE: I doncs?

CONSTANZE: Només és una qüestió de fe. Marx era ateu, però també tenia fe.

ANKE: En què?

CONSTANZE: En alguna cosa millor.

ANKE: Perquè era jueu.

CONSTANZE: Potser sí. Potser ho portem a la sang i no ho podem evitar.

ANKE: Tots els jueus sou comunistes i exasperadament optimistes. Sou com una plaga.

CONSTANZE: Per això ens odien.

ANKE: Per això i perquè vàreu matar Jesucrist, que era el més comunista de tots els jueus.

CONSTANZE: Era fins i tot massa jueu, per a aquell temps. Els antics no el van suportar.

ANKE: Jo no podria odiar-vos. A través teu estimo tots els jueus.

CONSTANZE: Ho tindrè en compte, gràcies.

ANKE: Ara soc una mica jueva, jo, també.

CONSTANZE: Això és impossible. Ets jueva o no ho ets. No hi ha volta de full. De la mateixa manera que si neixes jueu no deixaràs mai de ser-ho, encara que en reneguis mil vegades. És com un estigma. Millor, que no siguis jueva. Ens fas un favor a totes dues. Que tu siguis ària ens dona alguna possibilitat.

ANKE: De què? Com? Quan?

CONSTANZE: Fe, estimada. Fe o mort.

ANKE: Oh, el teu optimisme jueu em treu de polleguera...

CONSTANZE: I què vols que faci, doncs? Creus que parlo per parlar quan parlo del suïcidi?

ANKE: Només et mataré si jo ho vull, em sents? Només si jo ho vull. Sense que tu m'ho hakis de demanar. Quan no t'ho esperis. A traïció, si cal. D'un sol cop. Perquè no suportaria veure't patir. Però, sis plau, no m'ho tornis a demanar mai més, això. Em sents? No m'ho tornis a demanar mai més.

X

(L'ANKE llegint a la taula de la sala d'estar. A la ràdio sona "Küss mich, bitte, bitte küss mich", de la cantant Rosita Serrano. Sona el timbre. L'ANKE dubta un moment. S'aixeca, tanca la ràdio i va a obrir. Torna a entrar amb un OFICIAL DE LA GESTAPO.)

ANKE: Segui, si us plau.

(L'OFICIAL GESTAPO es treu la jaqueta amb parsimònia i mira al seu voltant. Deixa la jaqueta en el respall d'una cadira, amb cura, i hi seu.)

OFICIAL GESTAPO: Perdoni, ens coneixem?

ANKE: Com diu?

OFICIAL GESTAPO: Si ens coneixem.

ANKE: Diria que no ens havíem vist mai, abans.

OFICIAL GESTAPO: És que vostè em resulta familiar.

ANKE: Potser m'ha vist actuar, alguna vegada. Soc relativament popular, a l'escena teatral berlinesa.

OFICIAL GESTAPO: Ho dubto. No soc gaire assidu dels teatres.

ANKE: Potser li recordo a algú, doncs.

OFICIAL GESTAPO: Suposo que deu ser això, sí.

ANKE: Vol... vol prendre alguna cosa? Un schnapps?

OFICIAL GESTAPO: Molt amable, gràcies.

(L'ANKE treu una ampolla i un gotet. Li serveix un schnapps a l'OFICIAL GESTAPO.)

OFICIAL GESTAPO: I vostè? No m'acompanya?

ANKE: Oh, és que jo no bec, normalment. Només una copeta de vi de tant en tant. L'schnapps el trobo massa fort. Em mareja.

OFICIAL GESTAPO: Bé. Com vulgui. (*Alçant el gotet d'schnapps.*) Prost! (*Se'l beu d'un sol glop.*) Li semblarà estrany, però... em permet que li faci una petita confessió?

ANKE: Si us plau, endavant.

OFICIAL GESTAPO: No té massa importància, en realitat. O potser sí que en té. No n'estic segur. En tot cas, és quelcom que m'inquieta. I m'agradaria saber-ne la seva opinió. No sé perquè, però vostè m'inspira confiança.

ANKE: Bé, si és a les meves mans poder-lo ajudar...

OFICIAL GESTAPO: El cas és que... No és fàcil de dir, això, per a mi... El cas és que... hi corre sang jueva per les meves venes.

(Silenci.)

OFICIAL GESTAPO: En una proporció molt petita, és clar. Jo vindria a ser un mischling, un individu mixt de segon grau, segons les lleis racials de Nuremberg. És a dir, un dels meus avis, la meva àvia per part de mare, en aquest cas, era jueva. I sap què és el més curiós? No s'ho creurà quan l'hi digui. Quan m'ha obert la porta i l'he vist... una mica més i caic de cul. Per un moment he cregut veure a la meva àvia Felice davant meu. La meva àvia jueva! Li asseguro que vostè és la viva imatge de la meva estimada, tot i que jueva, àvia Felice. No és increïble? Llàstima que no en porti cap foto, a la cartera. Sinó, vostè mateixa en podria jutjar les semblances. Veuria que no exagero gens. I tot plegat em fa pensar, perquè... - I dono per descomptada la seva absoluta discreció, al respecte. Però és que no puc fer-hi res. Com ja li he dit, m'hi sento sorprenentment a gust, amb vostè. - I tot plegat em fa pensar, deia, que tots tenim, en menor o major grau, més sang jueva a les venes de la que estem disposats a reconèixer. No em mal interpreti. No estic dient que tots hàgim de ser descendents directes d'un rabí amb tirabuixons. Però sí penso que, tenint en compte que els jueus, històricament, s'han estès per tot el món com si fossin una plaga, aleshores, seria més que raonable pensar que alguna goteta, ni que fos una goteta de sang hebrea, probablement tots la hi portem, a la nostra sang. I aquest pensament em pertorba considerablement, com es pot imaginar. De vegades, fins i tot, fa que em passi les nits en vetlla. Em quedo assegut al llit, fumant. Donant voltes a aquesta paradoxa sense parar. El meu cap és un garbuix. Fumo i fumo però no n'acabo de treure l'aigua clara. Al contrari. Una vegada i

una altra, reiteradament, torna al meu cervell la mateixa angoixant idea... No estarem fent un exercici d'autoodi, en realitat? Sap a què em refereixo? No estarem bandejant, a través dels jueus, aquella part de nosaltres mateixos que trobem execrable? I si hi ha una raó genètica, en tot plegat? I si el mal ha vingut al món inoculat a través d'un gen jueu que s'ha anat instal·lant als nostres cossos a través dels segles i les generacions, sense que nosaltres en siguem conscients? I si fos aquest l'autèntic origen del mal? Aquest mal que nosaltres hem d'extirpar sigui com sigui... És pertorbador, no troba? No troba que és realment pertorbador?

ANKE: Sí... sí que ho és.

OFICIAL GESTAPO: Evidentment, de tot això no n'he dit ni mitja paraula, als meus superiors. Segurament em prendrien per boig. De fet, fixi-s'hi... vostè és la primera persona a la qual li exposo la meva hipòtesi.

ANKE: Vaja, em sento afalagada.

OFICIAL GESTAPO: M'hi sento realment a gust, amb vostè.

ANKE: Gràcies. És vostè molt amable.

OFICIAL GESTAPO: Oh, digui'm Helmut, si us plau.

ANKE: Helmut... Vol una mica més de schnapps?

OFICIAL GESTAPO: Si us plau.

(L'ANKE li serveix un altre schnapps.)

OFICIAL GESTAPO: És conscient del que tot això implica? Especialment en un cas com el meu. Imagini's: nét d'una jueva i oficial de la Gestapo. La perversió absoluta. I digui'm, què se suposa que hauria de fer, si, posem pel cas, hagués de detenir a la meva pròpia àvia? Per sort, aquest dilema és inexistent, ja que la meva àvia Felice va morir fa set anys. Però tot i així... el dubte em martiritza. Perquè, per una banda, no puc negar que l'àvia Felice era sang de la meva sang, per molt que aquest fet em repugni. Però, al mateix temps, detenir-la seria el meu deure, la meva obligació. I sap a quina conclusió he arribat, després de donar-hi moltes voltes? Potser vostè la trobi una

mica extrema, aquesta solució, però vistes les circumstàncies en les que estem vivim, a mi, francament, no em semblaria una idea tan esbojarrada... Ho vol saber?

ANKE: Sí...

OFICIAL GESTAPO: No la denunciaria. De fet, no esperaria que ningú la denunciés. Simplement faria justícia pel meu compte. M'explico? Soc plenament conscient de les penalitats que aquesta gent ha de suportar en la majoria de centres de confinament en els que estan reclosos. Per tant, crec que la solució més justa per a tothom seria emportar-me la iaia Felice al bosc i, d'un sol tret a la nuca, donar-li el repòs etern. Aquesta opció tindria varies avantatges. Per una banda, efectivament, es faria justícia. I per l'altra, evitant la detenció, el meu vincle filial restaria intacte, immaculat. Actuant d'aquesta manera, jo més que ningú, l'hi asseguro, sabria fins a quin punt li estalviaria un patiment innecessari, a l'àvia Felice. *(Pausa.)* Què li sembla?

ANKE: Complex, però... raonable

OFICIAL GESTAPO: Ho veu? Ja ho sabia, jo, que amb vostè s'hi podia raonar! Ho intuïa. No ho troba reprobable, doncs?

ANKE: No, de cap manera...

OFICIAL GESTAPO: No sap el pes que em treu de sobre. L'ètica professional pot arribar a ser un assumpte realment extenuant, cregui'm.

(L'ANKE vol servir-li un altre schnapps, però l'OFICIAL GESTAPO l'atura amb la mà.)

OFICIAL GESTAPO: No, Frau Keller. Quan n'hi ha prou, n'hi ha prou.

(Tensió. Es miren.)

ANKE: Perdoni...

OFICIAL GESTAPO: Però l'hi agraeixo. És vostè molt amable. I m'haurà de disculpar pel meu mal cap, però ara m'adono que encara no li he explicat el motiu de la meva visita. És un assumpte rutinari, no pateixi. Estem visitant els veïns d'aquest districte perquè, com vostè potser ja deu saber, ens han arribat veus que encara hi queden alguns submarins, en aquest barri.

ANKE: Submarins?

OFICIAL GESTAPO: Jueus clandestins.

ANKE: Ah, no en sabia res, la veritat...

OFICIAL GESTAPO: No en sabia res, de les nostres visites?

ANKE: No, no sabia que encara quedessin... submarins. Pensava que, a hores d'ara, vostès ja haurien netejat la ciutat d'aquests indesitjables.

OFICIAL GESTAPO: Sí, fem tot el que podem, però... malauradament, encara no fem prou. Sempre n'hi ha algun que se'ns escapa.

ANKE: Ho entenc perfectament, no vull que em mal interpreti. Berlín és una ciutat molt gran i estic segura que vostès fan tot el que poden.

OFICIAL GESTAPO: I més, Frau Keller. Fem tot el que podem i més. L'hi asseguro.

ANKE: N'estic convençuda.

OFICIAL GESTAPO: El cas és, Frau Keller, que comptem amb la seva complicitat per fer-nos arribar qualsevol informació que consideri rellevant. La nostra tasca seria impossible de realitzar si no poguéssim comptar amb persones com vostè. No podem donar treva a aquestes rates jueves. Ho comprèn, oi?

ANKE: Perfectament.

OFICIAL GESTAPO: Em concedeix un ball, Frau Keller...?

ANKE: Un ball...?

OFICIAL GESTAPO: Sí. Un ball.

ANKE: No ho entenc... Vol... vol que ballem...?

OFICIAL GESTAPO: Bitte.

ANKE: Perdoni, però... em sembla que no en tinc ganes, ara, de ballar...

OFICIAL GESTAPO: Això és completament indiferent, Frau Keller.

(Es miren. L'ANKE no entén massa bé què passa. L'OFICIAL GESTAPO comença a cantar, de sobte, "Küss mich, bitte, bitte küss mich", la mateixa cançó que sentíem a la ràdio. S'acosta ballant a l'ANKE i la fa ballar amb ell sense que ella s'hi impliqui gaire. Tornem a sentir la cançó a la ràdio. L'OFICIAL GESTAPO agafa la seva jaqueta i surt ballant fent una coreografia, com si fos un xou. L'ANKE el mira mentre surt. Després torna a seure a la taula i continua llegint el llibre que llegia al principi de l'escena.)

XI

(Setembre de 1944. L'ANKE i la CONSTANZE a la sala d'estar. Fumen mentre escolten un noticiari sobre la situació de la guerra. L'ANKE s'aixeca sobtadament i apaga la ràdio.)

CONSTANZE: Què fas?

ANKE: Ja en tinc prou. N'estic farta, d'aquesta guerra.

CONSTANZE: Això no farà que s'acabi abans.

ANKE: Potser no. Però n'estic farta.

CONSTANZE: Què tens, Anke? Què et passa?

ANKE: Em fa ràbia, tot plegat. Els homes són prou valents com per enfrontar-se a la mort i morir. Però són incapaços d'encarar els petits dolors de cada dia. Sé de què et parlo, creu-me. Els encanten l'èpica i les grans paraules. Els detalls invisibles de la història els deixen per a nosaltres, les resignades. Ells construeixen els seus castells de sorra i nosaltres n'hem de pagar les conseqüències. Prefereixen menystenir-nos i continuar aparentant que són indestructibles. I és en aquesta idea que es basen les guerres, Constanze. Els homes lluiten, precisament, perquè es pensen que són indestructibles. En canvi, la nostra força rau en saber que en qualsevol moment podem ensorrar-nos. Ensorrar-nos i tornar a començar. I això ens fa més resistents.

CONSTANZE: Sempre ha estat així.

ANKE: Doncs n'estic farta. *(Pausa.)* Em sap greu.

CONSTANZE: Què és el que et sap greu?

ANKE: Haver apagat la ràdio, així, de sobte. Vols que la torni a encendre?

CONSTANZE: No passa res, tranquil·la.

ANKE: És que no puc més...

CONSTANZE: Ho entenc.

ANKE: Vull que s'acabi aquest infern.

CONSTANZE: No queda gaire, ja. Això no pot durar molt més. En pots estar segura.

ANKE: I què passarà amb nosaltres? Què passarà amb Alemanya?

CONSTANZE: Que perdrà la guerra i n'haurà d'assumir les conseqüències. Tots n'estem pagant un preu molt alt. Però saps què és el que em fa més ràbia? La passivitat de les potències occidentals. Per què han permès que arribéssim fins a aquest punt? Per què no els van aturar quan van aprovar les lleis de Nuremberg, per exemple? Ara ja és massa tard. Hi ha massa dolor i massa odi desfermats per tot arreu. No queda cap escletxa neta. Els nazis són uns monstres, però almenys no se n'amaguen. En canvi, els països occidentals... Aquests són els pitjors hipòcrites. No han mogut el cul fins que s'han vist amb la merda al coll.

ANKE: Només espero que arribin els americans abans que ho facin els russos.

CONSTANZE: T'imagines anar juntes a Hollywood? Déu meu, seríem les reines!

ANKE: Què dius? Estàs sonada...

CONSTANZE: Imagina-t'ho. Tu triomfant al món del cinema. I jo, convertint-me en una fotògrafa de prestigi. Als americans no els importa que siguis una dona. Si tens talent, et respecten.

ANKE: Somies desperta...

CONSTANZE: S'acabarien les cartilles de racionament i nedaríem en l'abundància. Give me more whiskey, boy! (*L'ANKE no reacciona.*) Hem de confiar en que tot anirà bé, Anke. Fins ara ens n'hem sortit, no?

ANKE: Saps? Quan em desperto al teu costat i et miro, sento l'alleujament de després d'un bombardeig. Viuré com a mínim un altre dia, penso. I això em consola.

CONSTANZE: Aquest amor potser no ens salvarà, Anke. Però el necessitem. Necessitem menjar-nos la vida com si fos una fruita massa madura que està a punt de podrir-se. Qui sap si demà encara serem vives. Però quan més a prop em sento de l'abisme, més necessito emborratxar-me de tu. Tu fas que m'oblidi que la mort és a tocar.

ANKE: Déu meu, trobo a faltar tant l'escenari... Trepitjar-lo, sentir el caliu del públic...

CONSTANZE: Hi tornaràs, creu-me. Només és qüestió de temps. Tornaràs a ser una diva.

ANKE: No vull tornar a ser una diva. No te n'adones? Al principi pensava que era jo, que els utilitzava a ells. Me n'he anat al llit amb un munt d'homes. I amb alguns ho he fet per interès, ho admeto. Perquè creia que era bo per a la meua carrera. Jo volia ser una estrella. No m'importava la política. Però he estat una autèntica imbècil. Ara m'adono que, en realitat, m'havia convertit en la seva puteta. En una puteta del Reich.

CONSTANZE: Potser eres la seva puteta, abans. Però això s'ha acabat. Ara ja no podran utilitzar-te més. I això és el que compte, Anke. Això i res més. Perquè el que fem, el que tu i jo som, Anke, és el seu pitjor malson. Va en contra de tot el que ells són i representen. I això vol dir que no han pogut amb nosaltres. Que la seva por no ens ha infectat. Que rebentin, doncs! Que rebenti el Reich sencer! Nosaltres els sobreviurem i aquesta serà la nostra millor venjança.

(Es fan un petó encès. Transició cap a l'escena següent.)

XII

(Sona música de la Marlene Dietrich al gramòfon. Es tracta d'un tema swing alegre i desenfadat. L'ANKE i la CONSTANZE col·loquen a la sala d'estar uns quants vestidors carregats de vestuari i van llençant peces de roba per aquí i per allà, com si es tractés del vestuari desordenat d'un teatre. Comencen a disfressar-se de ballarines. Es posen mallot i tutú. Però el seu aspecte és desmanegat i decadent: la roba és vella i gastada. A més a més, es pinten la cara davant d'uns miralls. Però l'excés de maquillatge fa que tinguin un aire inquietantment grotesc, com de nines trencades. Realitzen una coreografia de moviments teatrals, d'encontres, d'anades i vingudes eufòriques i salvatges a través de l'espai. Es deixen anar. Es tracta d'una mena de cerimònia d'exorcisme. A vegades, el joc pren un caire gairebé infantil. Altres, sensual i eròtic. Fins que, en el moment culminant del joc, sentim, de fons, l'alarma de bombardeig. Però elles no se n'adonen. Fins que, de cop, esclata una bomba molt a prop. Estrèpit. Flash de llum. Durant uns instants, es queden a les fosques. Només sentim un fragment de la cançó de la Dietrich en bucle: el disc s'ha ratllat. Llum tènue. Tornem a veure les dues dones. Però ara el maquillatge s'ha escorregut i tenen un aspecte encara més inquietant que abans. Es toquen la cara una a l'altra, lentament, en un intent desesperat de reconèixer-se i de comprovar que encara estan vives. La CONSTANZE deixa una carta damunt d'un moble i comença a sortir. Sentim les seves veus amb efecte de reverberació.)

ANKE: Espera't, no te'n vagis.

CONSTANZE: No me'n vull anar. Però ho haig de fer.

ANKE: On et porten?

CONSTANZE: Al gueto de Theresienstadt, segons m'han dit.

ANKE: Intentaré que et deixin anar, em sents? Puc mirar d'estirar algun fil.

CONSTANZE: És millor que ho deixis córrer. Només aconseguiràs ficar-te en problemes, creu-me. Els diré que tu no en sabbies res.

ANKE: No s'ho empassaran.

CONSTANZE: És possible. Però de totes maneres a tu no et faran res. Em volen a mi.

ANKE: Com ho han sabut, aquests malparits, que eres aquí?

CONSTANZE: No ho sé. Em deu haver delatat algun veí, suposo. La gent té enveja de la felicitat dels altres.

ANKE: Són uns porcs...

CONSTANZE: Deixa'ls estar. No saben el que es fan.

ANKE: Així... no ens veurem mai més?

CONSTANZE: Qui ho sap.

ANKE: Escriu-me.

CONSTANZE: Ho intentaré.

ANKE: Els dies se'm faran eterns sense tu.

CONSTANZE: Ara hauràs de ser forta, amor.

(La CONSTANZE comença a sortir.)

ANKE: Et pensaré, amor meu. Em sents? Et duré sempre amb mi!

(L'ANKE es queda sola. Poc a poc, va a buscar la carta que la CONSTANZE ha deixat damunt del moble. Transició cap a l'escena següent.)

XIII

(Llum puntual. L'ANKE treu la carta del sobre i la llegeix.)

ANKE:

21 de novembre del 1944

Gueto de Theresienstadt

Estimada Anke

No et preocupis per mi. No t'ho creuràs però el meu look garçon ha millorat considerablement, aquí. Amb el cabell tallat ben curt soc més masculina que mai. Cosa que em fa encara més desitjable, trobo. I a més, ara llueixo un preciós vestit gris amb franges negres. Aquí el glamur és general. A tu t'encantaria, t'ho asseguro. Però, disculpa'm, t'haig de deixar. Hi ha un senyor malhumorat que ens vol obligar a fer una desfilada de models al pati. Ja veus que aquí tenim una vida social molt atrafegada. Prometo continuar escrivint-te ben aviat.

La teva Constanze, que t'estima i t'adora.

15 de desembre del 1944

Camp de Bergen-Belsen

Estimada Anke

Ens han traslladat al camp de Bergen-Belsen. (Espero que el censor estigui massa enfeinat com per ratllar el que t'explicaré tot seguit.) El trasllat ha estat un infern. Anàvem amuntegades en vagonets de bestiar. Al nostre vagó érem unes cinquanta dones i només disposàvem d'una sola galleda per fer les nostres necessitats. Imagina-t'ho. O no, millor que no t'ho imaginis. L'humor negre, que era la nota dominant de la meua carta anterior – que t'adjunto amb aquesta, amor meu, perquè no tinc gaire paper –, s'ha acabat. No tinc esma. Fa tres setmanes, a Theresienstadt, encara era capaç de prendre certa distància. Però Bergen-Belsen és diferent. Aquest camp està exhaurint totes les meves reserves físiques i morals. Cada dia hi contemplo l'horror,

aquí. L'horror, Anke. Només ho puc definir d'aquesta manera. Haig de captar això amb una càmera, em dic cada dia a mi mateixa. Demostrar al món que això és real. Perquè em temo que arribarà el dia que tot plegat es vulgui negar o relativitzar. I no hi ha pitjor injustícia que l'oblit. No sabia que els éssers humans fóssim capaços d'això, amor meu. Malgrat tot, encara no n'era conscient. Faig instantànies amb una llauna rovellada que he trobat. Miro pel visor, enquadro la imatge i premo el botó. Capturo les imatges a la retina. Les deso al cap. Ben desades, que no se me n'escapi ni una. Sovint m'imagino que et fotografio a tu, també. La meva diva. T'imagino desfilant, digne, elegant i lluminosa com una pantera enmig d'aquest infern de fang. I això em consola. Ens conformem amb tan poca cosa quan no tenim res més... Aquesta és una altra de les troballes que estic fent. Aquí em conec i em descobreixo com no ho podria fer en cap més circumstància. No sabia que era capaç de fer ni suportar segons quines coses. Però sí, en soc capaç, Anke, estimada. Ho constato cada dia.

Aquesta llauna rovellada és el meu testimoni. I vull que sigui el meu llegat intangible. Faig fotos als guàrdies. Els apunto amb la meva llauna i els retrato. Ells se'n riuen, de mi. Es pensen que estic boja i em deixen fer. Però jo penso: Ja et tinc, malparit, ara no te m'escaparàs. Seràs meu per sempre. Viuràs eternament congelat al fons de la meva memòria... T'haig de dir que, malgrat els pensaments inicials de suïcidi (saps que en seria perfectament capaç), he pres la decisió de no rendir-me. I de no tenir por a la mort, tampoc. Si vull sobreviure, no tinc cap més opció. Viure amb por és la pitjor de les condemnes (tot i que la paraula "viure", a Bergen-Belsen, tingui un significat molt relatiu). Per descomptat, estem a les seves mans i poden fer amb nosaltres el que els plagui. El seu triomf més gran és, precisament, que vivim amb por. Però no podem cedir. No podem cedir internament. És l'última possibilitat de resistència que ens queda. No busco que em matin, tampoc. No soc una inconscient. Però els miro als ulls quan em parlen. No els desafio. Simplement procuro que s'adonin de la meva dignitat. I, si puc, de la seva pròpia misèria.

Et retinc, amor meu. Et penso i et refaig cada dia, cada hora, cada minut. Per sort, la memòria ens salva.

La teva Constanze.

(L'ANKE es treu el tutú, es posa un barnús a sobre i es neteja una mica el maquillatge de la cara, però no del tot, encara li queden rastres, de manera que li queda una expressió desmillorada.)

XIV

(Finals d'abril de 1945. Entra l'EDGAR, brut de pols. Va vestit amb l'uniforme de combat de les Joventuts Hitlerianes.)

EDGAR: Hola, mare. Com estàs?

ANKE: Quant fa que no dorms? Fas mala cara.

EDGAR: Tu tampoc fas gaire bona cara.

ANKE: Només estic una mica cansada.

EDGAR: Et volia venir a veure.

ANKE: Estic contenta que hagis vingut.

EDGAR: Els russos estan entrant pel sud-est. No aguantarem gaires dies més, mare. Berlín és a punt de caure. He vingut a dir-t'ho.

ANKE: Déu meu, quins horrors han vist, aquests ulls? És com si haguessis envellit trenta anys...

EDGAR: Quan arribin els russos, mare... no surtis al carrer. M'ho promets? Amaga't on puguis. Tingues menjar preparat i amaga't. Però, sobretot, no surtis al carrer.

ANKE: Queda't amb mi, fill. No te'n vagis.

EDGAR: Saps què els fan als desertors si els troben? Els penjen d'un arbre amb un cartell que posa: M'han penjat per desertor. I jo no soc un desertor, mare. No ho seré mai.

ANKE: Però que no ho veus, fill, que et poden matar? No tens por?

EDGAR: És clar que tinc por. Però això ara ja no té cap mena d'importància.

ANKE: Queda't amb mi. Ens amagarem i esperarem que passi la tempesta. Tu ets l'únic que tinc, Edgar. L'únic que em queda...

EDGAR: Encara esperes que torni, ella?

ANKE: Ella...?

EDGAR: La Constanze.

(Pausa.)

ANKE: Sí. Sí que ho espero.

EDGAR: Quant temps fa que no en saps res?

ANKE: No n'he rebut cap més carta des del desembre. Ara fa mig any.

EDGAR: Potser no tornarà mai més, mare.

ANKE: Ho sé.

EDGAR: L'enyores?

ANKE: És clar que l'enyoro.

EDGAR: Perquè l'estimes.

ANKE: Sí...

EDGAR: I com l'estimes?

ANKE: Amb tot el meu cor. I amb tota la meva ànima.

EDGAR: Més del que m'arribaràs a estimar mai a mi?

ANKE: Tu ets el meu fill, Edgar...

EDGAR: Ara estem tu i jo sols, mare. Sols un altre cop. Et miro i... no ho puc evitar, mare... em fas ràbia. Ràbia perquè quan més et necessitava, com només un fill pot necessitar a la seva mare en temps de guerra, m'has deixat sol, mare. M'has deixat tot sol. Sol amb el meu odi. Sol amb la meva por. Sol amb les meves ganes de matar i de morir. I què, si m'hagués tret la vida? I què, si ara tinc les mans brutes de sang? Potser ja he matat a algú, mare. I tu no te n'has ni assabentat. Però no hi fa res. Perquè tothom ho fa, mare. Tothom mata. Estem envoltats de morts. Aviat la pila de morts serà tan alta que ens enterrarà a nosaltres. Constantment sento la pudor dels cadàvers entre les runes. Porto la seva pudor clavada al nas, als ulls, a les entranyes... I aviat aquests cadàvers serem nosaltres, mare. Potser serem tu i jo...

ANKE: Pobre fill meu... Si només ets un nen...

(S'abracen. L'Edgar plora.)

EDGAR: Ho sento, mare. Ho sento. Jo no ho volia fer, de debò. No ho volia fer...

ANKE: Què és el que no volies fer?

EDGAR: Jo no l'odiava perquè fos jueva, mare. Sabia que era jueva. Com volies que no ho sabés? Ni tan sols l'odiava perquè dormíssiú juntes. O perquè jo sentís vergonya. Una vergonya fonda que a les nits m'ofegava i no em deixava dormir. L'odiava perquè volia prendre el lloc del pare, mare. I això no ho podia permetre. No ho podia permetre de cap manera. L'hagués odiat encara que no hagués estat jueva, creu-me...

ANKE: Un moment, Edgar. Què vols dir, fill?

EDGAR: No suportava pensar que l'estimaves, mare. Que l'estimaves més del que mai m'arribaries a estimar a mi. Espero que algun dia em puguis perdonar...

ANKE: Què has fet, Edgar? Déu meu, què has fet...?

(L'EDGAR s'aparta de l'ANKE.)

EDGAR: Ara haig d'anar a matar soviètics, mare. M'han donat un Panzerfaust. Un d'aquells llançagranades que rebenten tancs bolxevics. M'esforçaré en rebentar totes les panteres russes que pugui, t'ho prometo. Les panteres d'acer negres i lluent que ens amenacen a tu i a mi, mare. Serà com David contra Goliat. Ho sé. Però no hi fa res, mare. Seré valent. Juro que donaré fins l'última gota de la meva sang per protegir-vos a tu i al Reich. Sempre més podràs estar orgullosa del teu fill. Adéu, mare. Jo sempre t'he estimat.

(L'EDGAR surt.)

ANKE: Què has fet, fill meu...

(L'ANKE seu, abatuda. De fons, comença a sonar l'himne soviètic. Anirà pujant progressivament de volum, fins a arribar a un clímax. Fosc.)

(Girona, octubre – novembre 2018. Revisat durant el novembre 2019.)